

CPT ukratko

Dodatna literatura

- ▶ Izvještaji o posjetama CPT-a , odgovori vlada, saopštenja za javnost i opšti izvještaji dostupni su na internet stranici CPT-a.
- ▶ CPT je formulisao standarde za postupanje prema licima lišenim slobode. Sažetak tih standarda objavljen je u brošuri „Standardi CPT-a“.
- ▶ Bliže pojedinih o mandatu i načinu rada CPT-a mogu se naći u tekstu „Evropska konvencija o sprječavanju mučenja i nečovječnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka“ i prapratnom „Objašnjenju“.

Kontakt:

Sekretarijat CPT-a
Savjet Evrope
F-67075 Strasbourg Cedex
France

Internet: www.cpt.coe.int
Elektronska pošta: cptdoc@coe.int
Tel.: +33 (0)3 88 41 39 39
Faks: +33 (0)3 88 41 27 72

www.coe.int

Savjet Evrope je vodeća organizacija za ljudska prava na kontinentu. Obuhvata 47 država, od kojih su 28 članice Evropske unije. Sve države članice Savjeta Evrope potpisale su Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum čiji je cilj zaštita ljudskih prava, demokratije i vladavine prava. Evropski sud za ljudska prava nadgleda primjenu Konvencije u državama članicama.

PREMS 108315 - Montenegro
MIS

**Evropski komitet
za sprječavanje mučenja
i nečovječnog ili ponižavajućeg
postupanja ili kažnjavanja (CPT)**

Sprječavanje zlostavljanja lica lišenih slobode u Evropi

■ CPT organizuje posjete mjestima na kojima se nalaze lica lišena slobode da bi ocijenio kako se postupa prema njima. Takva mjesta su zatvori, ustanove za maloljetnike, policijske stanice, centri za smještaj pritvorenih imigranata, psihijatrijske bolnice, ustanove socijalne zaštite, itd.

■ Delegacije CPT-a imaju neograničen pristup ovim mjestima i pravo da se bez ograničenja kreću po njima. One intervjuišu lica lišena slobode u četiri oka i komuniciraju slobodno sa svakim ko može da im pruži informacije.

■ Posle svake posjete, CPT šalje detaljan izvještaj dotičnoj državi. Izvještaj sadrži nalaze CPT-a i njegove preporuke, komentare i zahtjeve za informacijama. CPT takođe zahtijeva detaljan odgovor na pitanja koja je pokrenuo u svom izvještaju. Ovi izvještaji i odgovori čine sastavni dio stalnog dijaloga sa dotičnim državama.

■ Pun naziv CPT-a je „Evropski komitet za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja“. To ukazuje na dva važna elementa: Prvo, on je evropski po obuhvatu, i, drugo, ne pokriva samo „mučenje“, već i čitav niz situacija koje mogu da predstavljaju „nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje“.

Sistem posjeta

■ Posjete obavljaju delegacije, koje se obično sastoje od nekoliko članova CPT-a, u pratnji osoblja Sekretarijata Komiteta i, po potrebi, dodatnih stručnjaka i prevodilaca.

■ Delegacije CPT-a obavljaju posjete periodično (obično jednom svake četiri godine), a po potrebi se obavljaju i dodatne „ad hoc“ posjete.

■ Komitet mora da obavijesti dotičnu državu da namjerava da obavi posjetu. Nakon obavještenja, delegacija CPT-a može u bilo kom trenutku da ode na bilo koje mjesto gdje se mogu nalaziti lica lišena slobode.

Saradnja i povjerljivost

■ Načela saradnje i povjerljivosti sadržana su u međunarodnom ugovoru kojim je uspostavljen CPT.

- ▶ Saradnja sa nacionalnim vlastima je suštinska za djelovanje CPT-a, jer je cilj da se zaštite lica lišena slobode, a ne da se države osude zbog zloupotreba.
- ▶ Druga osobina djelovanja CPT-a je povjerljivost. Nalazi Komiteta, njegovi izvještaji i odgovori vlada su, u načelu, povjerljivi. Ipak, vrlo mnogo informacija o radu CPT-a je u javnom domenu.

Publikacije

- ▶ Svaka država može da traži da se izvještaj CPT-a objavi, zajedno s njenim odgovorom. Do sada je većina država tražila objavljivanje ovih dokumenata.
- ▶ Ako država ne saraduje ili odbija da popravi stanje u smislu preporuka CPT-a, Komitet može odlučiti da izda saopštenje za javnost.
- ▶ Pored toga, CPT priprema opšti izvještaj o svom djelovanju koji se objavljuje jednom godišnje.

Struktura CPT-a

- ▶ Članovi CPT-a su nezavisni i nepristrasni stručnjaci raznih profila, uključujući pravnike, ljekare i stručnjake za zatvore i policiju.
- ▶ Komitet ministara Savjeta Evrope bira po jednog člana za svaku državu potpisnicu. Članovi služe u ličnom svojstvu (tj. ne predstavljaju državu za koju su izabrani). Da bi se dodatno osigurala njihova nezavisnost, članovi ne posjećuju državu za koju su izabrani.
- ▶ Sekretarijat CPT-a je dio Savjeta Evrope.

Osnovni podaci

- ▶ CPT je osnovan u skladu sa „Evropskom konvencijom za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja“ Savjeta Evrope, koja je stupila na snagu 1989. godine.
- ▶ Ona se nadovezuje na član 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima, koji propisuje da „Niko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju“.
- ▶ CPT nije istražni organ već obezbjeđuje vansudski preventivni mehanizam za zaštitu lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika zlostavljanja. On time dopunjuje sudsku djelatnost Evropskog suda za ljudska prava.

Ratifikacije

- ▶ Konvenciju je ratifikovalo 47 država članica Savjeta Evrope.
- ▶ Konvencija je otvorena za potpisivanje državama članicama Savjeta Evrope. Komitet ministara Savjeta Evrope može pozvati i svaku državu nečlanicu Organizacije da pristupi Konvenciji.